

ДОСЛІДЖЕННЯ ВЕЛИЧИН ЗСУВУ ФАЗ В ТРАНСФОРМАТОРАХ НАПРУГИ ІЗ ПЕРПЕНДИКУЛЯРНОЮ НАМОТКОЮ ОБМОТОК

Панарін Є.О.

Науковий керівник – Карпалюк І.Т., канд. техн. наук, доцент

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень і публікацій. Розроблені на кафедрі СЕтаЕМ трансформатори із перпендикулярною намоткою обмоток дозволили провести цілу низку досліджень із зазначеними приладами. Такі трансформатори було виконано фізично і всі досліди проводились на лабораторному зразку. Сама наявність існування магнітно-електричних ефектів в трансформаторах при перпендикулярній намотці котушок викликала додаткові експерименти. Деякі з таких ефектів було цікаво досконаліше вивчити для можливості використання їх в електроенергетичних системах. Так для електроенергетичних систем важливо узгодженість джерела і споживача. Узгодженість споживач-джерело вимагає керованості декількох параметрів один з яких є зсув струму відносно напруги.

У трансформаторів що намотані нетрадиційним способом ефект зсуву фаз підтверджено експериментами.

Щоб перевірити властивості ефекту зсуву фази, була зібрана лабораторна установка на якій і проводилися експерименти по з'ясуванню залежності косинусу кута від форми трансформатора, порядку намотки обмоток, частоти струму для трансформаторів із перпендикулярно намотаними котушками.

Мета дослідження. Дослідити величини косинусу кута в залежності від форми, порядку намотки обмоток, частоти струму для трансформаторів із перпендикулярно намотаними обмотками.

Основні матеріали досліджень. Було виконано трансформатори напруги трьох різних форм. Ці трансформатори мали первинну і вторинну обмотки, що намотувалися перпендикулярно одна одній.

Косинус кута визначали за осцилограмми. Величини косинусу кута вимірювали на різних частотах від 10 Гц до 20000Гц

Висновки. Косинус кута трансформаторів напруги що мають обмотки із перпендикулярною намоткою мають достатні величини для спроби використати їх для корекції і узгодження джерело споживач в електричній мережі.